

Beleidsstuk respect

augustus 2014

Inhoud

Inleiding.....	- 3 -
1. Gewenste situatie	- 4 -
1.1 Pedagogisch klimaat	- 4 -
1.2 Schoolregels	- 5 -
2. Pesten.....	- 6 -
2.1 Signalen als een leerling gepest wordt	- 6 -
2.2 Signalen als een leerling pest.....	- 6 -
3. Interventies	- 7 -
3.1 Methode Leefstijl	- 7 -
3.2 Sociogram	- 7 -
3.3 Pestvragenlijst	- 7 -
3.4 Week van respect.....	- 8 -
3.5 Groepsaanpak.....	- 8 -
3.6 Aanpak bij conflicten	- 8 -
3.7 Plan van aanpak.....	- 8 -
4. Digitaal pesten	- 9 -

Inleiding

Dit beleidsstuk respect beschrijft hoe we op een respectvolle en correcte manier met elkaar omgaan op Saltoschool Reigerlaan. Het geeft tevens adviezen en richtlijnen om leerlingen te begeleiden wanneer er ander (ongewenst)gedrag vertoond wordt.

De missie, kerntaak en opdracht van Saltoschool Reigerlaan luidt als volgt: het overdragen van kennis, vaardigheden en attitudes aan van leerlingen van 4 tot 12 jaar op een zo breed mogelijk gebied – onder meer cognitief, motorisch, sociaal-emotioneel en kunstzinnig en dit alles vervolgens verder ontwikkelen. Het bereiken van de kerndoelen die voor het basisonderwijs gelden is daarbij het richtpunt. Daarbij leggen wij het accent op de basisvaardigheden lezen, taal en rekenen, zonder daarmee de andere leer-/vormingsgebieden tekort te (willen) doen.

Saltoschool Reigerlaan heeft de volgende kernwaarden:

- structuur
- vakkundigheid
- veiligheid
- samenwerking
- verantwoordelijkheid
- respect

In dit beleidsstuk gaan wij verder in op de laatste kernwaarde: respect.

1. Gewenste situatie

In dit hoofdstuk behandelen we de situatie, zoals wij deze op Saltoschool Reigerlaan wenselijk vinden. Wij streven naar een goed en veilig pedagogisch klimaat, als gevolg hiervan zullen regels en afspraken als vanzelfsprekend worden gezien.

1.1 Pedagogisch klimaat

Een goed pedagogisch klimaat is aan een aantal kenmerken te herkennen. Deze zijn niet van buitenaf waar te nemen. Door je te bevinden in de klas, kan je erachter komen of er sprake is van een dan wel goed of onveilig pedagogisch klimaat. Brandsma en Bos (1994) hebben enkele kenmerken op een rij gezet:

- Acceptatie tussen leerlingen en leerkracht;
 - De leerlingen voelen zich geaccepteerd door elkaar en door de leerkracht, zij hebben het gevoel dat zij in hun waarde worden gelaten en zichzelf kunnen en mogen zijn.
 - De leerkracht voelt zich geaccepteerd door de leerlingen; de leerkracht kan het beroep op een ontspannen en prettige manier uitvoeren.
- Er heerst een ontspannen sfeer in de klas;
 - De leerlingen voelen zich vrij om interactief te zijn met elkaar en met de leerkracht.
 - Er is ruimte voor ontspanning, zoals grapjes, in de klas.
 - De leerlingen tonen weinig tot geen weerstand wanneer de leerkracht hen iets vraagt.
- Leerlingen werken aan hun zelfvertrouwen;
 - De leerkracht gaat er vanuit dat het leerling van nature goed is; het leerling wordt positief benaderd.
 - De leerkracht stimuleert om de leerlingen positief naar zichzelf en anderen te kijken.
 - Leerlingen zijn zich bewust van het effect van het geven van complimenten aan zichzelf en aan anderen.
- Leerlingen voelen zich prettig in de klas en gaan met plezier naar school;
- Er wordt rekening gehouden met elkaar;
- De leerlingen in de klas zijn bewust van elkaars aanwezigheid, gevoelens en emoties. Dit kan zich uiten in: weinig tot geen pesterijen, opkomen voor elkaar, elkaar complimenteren, aan elkaar denken wanneer iemand bijvoorbeeld afwezig is, bereidheid om elkaar te helpen;
- Leerlingen zijn in staat om met elkaar samen te werken op een positieve manier;
- De leerlingen werken samen op een manier waar zij elkaar in hun waarde laten en rekening houden met elkaar. Dit kan blijken uit;
 - Weinig tot geen commentaar leveren wanneer er samengewerkt moet worden.
 - Complimenten geven tijdens de samenwerking.
 - Weinig tot geen commentaar leveren naar elkaar tijdens de samenwerking.
- Leerlingen zijn sociaal in de omgang met anderen;
 - Zij laten andere leerlingen toe in hun spel.
 - Zij benaderen en begroeten andere leerlingen en leerkrachten op een prettige manier; zonder kwade bedoelingen, met een open houding en vriendelijk.

- Zij zijn in staat om rekening te houden met elkaars gevoelens.

Concluderend kan er gesteld worden dat een goed pedagogisch klimaat zich kenmerkt door leerlingen die met plezier naar school gaan en zich prettig voelen in de klas. Hierbij zijn verschillende aspecten van belang die het welbevinden van leerlingen bepalen zoals de manier waarop er onderling in de klas met elkaar wordt omgegaan.

1.2 Schoolregels

Door middel van eenduidige afspraken willen we ervoor zorgen dat zowel leerkrachten als leerlingen weten wat de regels binnen de school zijn om op een respectvolle manier met elkaar om te gaan.

In onze school gaan we respectvol met elkaar om.
Dat betekent:

1. Ik houd zoveel mogelijk rekening met andere leerlingen.
2. Ik doe mijn best om op een aardige en vriendelijke manier met anderen om te gaan en op anderen te reageren.
3. Ik laat andere leerlingen die ik niet zo aardig vind met rust.
4. Bij het samen spelen mag iedereen meedoen. Wel moet iedereen zich ook aan de spelregels houden.
5. Ik spreek een andere leerling aan bij zijn of haar voornaam.
6. Wil ik spullen van een andere leerling bekijken of gebruiken, dan vraag ik daarvoor eerst toestemming aan die leerling.
7. Als een ander iets doet dat ik niet prettig vind, of waar ik last van heb, dan probeer ik dat rustig en duidelijk tegen die ander te zeggen.
8. Als ik zelf ruzie heb, probeer ik het eerst zelf uit te praten. Lukt dat niet, dan ga ik naar mijn eigen groepsleerkracht en leg ik uit wat aan de hand is. Is die er niet, dan ga ik naar een andere leerkracht of naar een tso-medewerker.
9. Als ik een ruzie van andere leerlingen zie, dan meld ik dat zo snel mogelijk bij een leerkracht of een tso-medewerker, zodat die kan ingrijpen.
10. Als ik vind dat ikzelf op een bepaald moment door een andere leerling gepest word, dan probeer ik dat aan de leerling die dit bij mij doet aan te geven. Ik zeg daarbij: '..... (naam leerling dat pest), stop hiermee, want ik heb er last van!'
11. Als ik vind dat een andere leerling in de groep gepest wordt, dan probeer ik de leerling dat pest daarop aan te spreken. Ik zeg daarbij: '..... (naam pester), stop daarmee, dit is niet leuk voor!'
12. Als ik vind dat ikzelf of een andere leerling gepest word(t), dan vertel ik dat aan mijn eigen leerkracht of een andere leerkracht of een tso-medewerker.
13. Wat mag niet?
 - nare opmerkingen maken;
 - een andere leerling uitschelden;
 - een andere leerling uitlachen;

- nare of beledigende gebaren naar een andere leerling maken;
- over andere leerlingen roddelen;
- een andere leerling bedreigen;
- een andere leerling pijn doen;
- je met een ruzie bemoeien door zomaar 'partij te kiezen'.

2. Pesten

In het vorige hoofdstuk werden de wenselijke situatie behandeld. Onze ervaring heeft geleerd, dat de wenselijke situatie helaas niet altijd aanwezig is. Regelmatig zien we bij leerlingen toch ongewenst gedrag. Dit hoofdstuk staat in het teken van dit ongewenste gedrag.

2.1 Signalen als een leerling gepest wordt

Leerlingen veranderen tijdens het opgroeien. Soms zijn deze veranderingen gemakkelijk te begrijpen en soms niet. Meestal gaan de vervelende periodes die bij deze verandering horen (vanzelf) weer over. Wanneer het veranderde gedrag van de leerling niet over gaat, kan er meer aan de hand zijn. Pestgedrag kan hier een oorzaak van zijn. Signalen die veel voorkomen zijn dat de leerling:

- buitenschoolse sociale contacten vermijdt;
- vaak dingen kwijt is of met kapotte spullen thuis komt;
- vaak (vooral 's ochtends) hoofdpijn of buikpijn heeft;
- slaap en/of eetproblemen heeft;
- prikkelbaar, boos, futloos, somber of verdrietig is;
- moeite heeft om geconcentreerd te blijven;
- op school minder goede resultaten haalt dan voorheen.

2.2 Signalen als een leerling pest

Een leerling die sociaal emotioneel in balans is, zal andere leerlingen niet pesten. Een pester geeft ook een signaal af, dat het niet goed met hem/haar gaat.

Signalen die veel voorkomen bij pesters zijn:

- onzekerheid;
- veel op het gedrag van andere leerlingen letten;
- bevestiging zoeken van meelopers;
- zelf in het verleden gepest zijn;
- bang zijn om zelf gepest te worden;
- weinig empathisch vermogen;
- zwakke sociale vaardigheden.

Het is altijd van belang om verder te onderzoeken wat een mogelijke reden is van het veranderde gedrag van een leerling. Wanneer blijkt dat het mogelijk door pesten van een andere leerling of groepje leerlingen komt, is het van belang dat de leerkracht het stappenschema van hoofdstuk 3.3 volgt.

3. Interventies

Om op een respectvolle manier met elkaar om te gaan maken we gebruik van verschillende preventieve interventies. Daarnaast maken we gebruik van diverse bronnen; observaties door de leerkracht, signalen van ouders en leerlingen, afname van de pestvragenlijst. In dit hoofdstuk worden alle interventies nader toegelicht.

3.1 Methode Leefstijl

In de groepen 3 tot en met 8 wordt de methode Leefstijl gehanteerd. Deze methode richt zich op sociaal-emotionele vaardigheden. Diverse thema's van deze methode hebben direct betrekking op het respectvol omgaan met elkaar. Daarbij valt te denken aan thema's zoals; 'ik en mijn klas', 'praten en luisteren' en 'samenspelen'. Het hanteren van de methode Leefstijl kan gezien worden als preventieve interventie ten behoeve van het respectvol omgaan met elkaar.

3.2 School Vragen Lijst (SVL)

De SVL wordt rond in april-/ mei afgenomen in groep 7 door de eigen leerkracht. Het doel van de SVL is het verzamelen van gegevens over hoe een leerling zichzelf en de school ervaart. De vragen hebben betrekking op;

- de werkhouding of motivatie ten opzichte van het schoolwerk;
- het welbevinden of de sociaal-emotionele houding ten opzichte van het schoolleven;
- het zelfvertrouwen, of de houding ten opzichte van de eigen mogelijkheden.

De SVL kan gezien worden als een signaleringsinstrument, een adviseringsinstrument en als een evaluatie-instrument. Om het welbevinden van de leerlingen beter in beeld te krijgen en gericht te volgen wordt de SVL in de toekomst in de groepen 6,7 8 afgenomen.

3.3 Sociogram

Het sociogram wordt tweemaal per jaar afgenomen. De kinderen beantwoorden dan 4 vragen. De vragen zijn gericht op met wie ze graag spelen en samenwerken en met wie juist niet.

De uitslag van het sociogram wordt weergegeven in een matrix. Door het sociogram wordt duidelijk welke kinderen populair zijn en welke kinderen juist weinig aansluiting hebben. De matrix wordt door de leerkracht en intern begeleider besproken tijdens de groepsbespreking. Opvallende zaken worden door de leerkracht met ouders en leerlingen besproken.

3.4 Pestvragenlijst

De pestvragenlijst wordt twee maal per jaar afgenomen in de groepen 4 t/m 8. De maandagen na de herfstvakantie en meivakantie wordt deze vragenlijst door de leerlingen ingevuld. Er wordt gevraagd of leerlingen worden gepest of wel eens pesten. Tevens wordt er gevraagd of leerlingen van andere leerlingen weten wie pesten of gepest worden.

De resultaten worden op groeps- en schoolniveau geanalyseerd door de leerkracht en intern begeleiders. Opvallende zaken worden door de leerkracht met ouders en leerlingen besproken.

3.5 Week van respect

De tweede week na de herfstvakantie wordt jaarlijks een Week van Respect gehouden. In deze week worden in alle groepen activiteiten ondernomen met betrekking tot respectvol omgaan met elkaar, o.a:

- kringgesprekken
- groepsspelen met betrekking tot pesten en respect
- diverse media worden ingezet
- discussiekring
- aansluitende methodes

3.6 Groepsaanpak

Naar aanleiding van het sociogram of de pestvragenlijst kan het zijn dat bepaalde zaken in een groep opvallend zijn. Dat kan aanleiding zijn om een groepsinterventie in te zetten. Er kan ook een groepsinterventie worden ingezet naar aanleiding observaties door de leerkracht. Een groepsinterventie is gericht op het verbeteren van de onderlinge contacten tussen kinderen. Het hangt sterk af van wat er in een klas speelt welk interventie wordt ingezet en op welke manier. Interventies waar aan gedacht kan worden zijn;

- sociale vaardigheden ingeoeffend onder begeleiding van een dramadocent;
- een SVIB-traject (School Video Interactie Begeleiding) waarbij door middel van het filmen en analyseren van de interactie tussen kinderen nieuwe groepsafspraken worden gemaakt;
- rots en water training; een psychofysieke training gericht op weerbaarheid en assertiviteit.

3.7 Aanpak bij conflicten

Geregeld zijn er conflicten tussen leerlingen zonder dat er sprake is van pestgedrag. Wanneer er sprake is van een conflict worden de volgende stappen doorlopen:

Stap 1: Er eerst zelf uit komen. Door zelf aan te geven wat het leerling wel of niet prettig vindt. Indien nodig kunnen de leerlingen dit aan de leerkracht melden.

Stap 2: Op het moment dat één van de leerlingen er niet uitkomt, legt deze het probleem neer bij de leerkracht. De leerkracht brengt de partijen bij elkaar en probeert samen met hen de ruzie op te lossen en afspraken te maken.

Stap 3: Indien de conflicten aanhouden, worden de fases van het plan van aanpak doorlopen (zie hoofdstuk 3.3).

3.8 Plan van aanpak

De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem melden en vervolgens leveren de stappen geen positief resultaat op voor de gepeste leerling. Indien een leerling veelvuldig wordt benoemd in de pestvragenlijst worden direct overgegaan op de volgende fase aanpak. Indien de drie stappen moeilijk te doorlopen zijn door een leerling, wordt er ook overgegaan tot het plan van aanpak.

De aanpak is opgebouwd in 5 fases; afhankelijk hoelang het ongewenst gedrag door blijft gaan en geen verbetering zichtbaar is, zullen de volgende fases worden doorlopen:

Fase 1:

- Een gesprek tussen leerkracht en leerling(en).
- Een gesprek tussen leerkracht, ouders en leerling(en).
- Afspraken maken met de leerling(en).

Fase 2:

- Opnieuw een gesprek tussen leerkracht, ouders en leerling(en).
- Wat betreft de pester zullen de volgende sancties gaan gelden:
 - een of meerdere pauzes binnen blijven
 - nablijven tot alle leerling(en) naar huis vertrokken zijn (ouders / verzorgers inlichten)
 - een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem

Fase 3:

- Opnieuw een gesprek tussen leerkracht, intern begeleider, ouders en leerling(en).
- School adviseert een hulpverleningstraject voor leerling(en).
- Indien het een grote groep leerling(en) betreft, kan de school ook voor een groepshulpverleningstraject kiezen.

Fase 4:

- Een leerling kan tijdelijk in een andere groep te geplaatst worden.
- De directie is via de intern begeleider op de hoogte en coördineert.

Fase 5:

- De directie kan overgaan tot het schorsen of verwijderen van een leerling.

Het hele plan van aanpak is gericht op zowel de leerling die pest als op de leerling die wordt gepest.

Indien de ouders / verzorgers meer over de omgang met pestgedrag wil weten, kunnen zij contact opnemen met de intern begeleiders of informatie inwinnen bij websites, zoals: www.pestweb.nl, en www.ggdbzo.nl

4. Digitaal pesten

Pesten via e-mail of socialmedia komt steeds meer voor, het zetten van intieme of gemanipuleerde foto's op internet of bedreigingen per sms. Digitaal pesten onttrekt zich nog meer dan het traditionele pesten aan de waarneming van school en ouders. Digitaal pesten is venijniger dan het traditionele pesten vanwege de anonimiteit, het ontbreken van getuigen en door de verre gaande consequenties.

De meeste leerlingen vertellen het niet aan hun leerkrachten als ze digitaal worden gepest. De omgeving, ouders en school, onderschatten daarom het probleem van digitaal pesten. Het is van groot belang dat zowel ouders als leerkrachten zicht houden op het internetgebruik van de leerlingen door regelmatige controle.

Voor meer informatie over digitaal pesten:

www.digibewust.nl

[www.school en veiligheid.nl](http://www.schoolenveiligheid.nl) > pesten > publicaties > leerlingenboeken

www.pestbriefje.com

www.pestweb.nl

www.mijnleerlingonline.nl

www.mediaopvoeding.nl